

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

NTC De Taaltoekel, Addis Abeba, Ethiopië

Kwaliteitsonderzoek

Inspectie van het Onderwijs

Datum vaststelling: 10 mei 2023

Samenvatting

De inspectie heeft bij De Taaltoekel te Addis Abeba, Ethiopië op 27 en 29 maart 2023 een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. Wij bezoeken Nederlandse scholen in het buitenland in principe eens in de vier jaar. Door de coronacrisis heeft dit onderzoek bijna vijf jaar na het vorige bezoek plaatsgevonden. In januari 2023 voerden we een voorbereidend gesprek met de huidige en de nieuwe schoolleider en de voorzitter van het bestuur.

We constateren dat de kwaliteit van het onderwijs op De Taaltoekel voldoende is. Dit rapport beschrijft zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs.

School: De Taaltoekel

Totaal aantal leerlingen: 56 (van wie 7 peuters, 44 po-leerlingen en 5 vo-leerlingen)

BRIN: 28ER (po) 30JA (vo)

Wat gaat goed?

Het bestuur, de schoolleider en het team werken met veel enthousiasme en betrokkenheid aan het onderwijs op de Taaltoekel. De lessen kenmerken zich over het algemeen door een duidelijke uitleg van de leraren en een actieve houding van de leerlingen. Daarnaast zorgen de leraren voor een prettig pedagogisch klimaat waardoor de leerlingen zich kunnen focussen op het leren. Ook willen de leraren zich graag ontwikkelen en staan zij open voor feedback. De ouders en leerlingen met wie wij gesproken hebben geven aan tevreden te zijn over de Nederlandse lessen. Ten slotte geeft het bestuur aan dat de school financieel gezond is.

Wat kan beter?

De school kan zich versterken door een meer doorgaande lijn aan te brengen in het lesgeven. Nu doen de leraren veel goede dingen met hun eigen leerlingen maar een schoolbrede aanpak ontbreekt nog. Daarnaast kan de school zich versterken door beredeneerde keuzes te maken in het lesaanbod en deze vervolgens helder vast te leggen.

Wat moet beter?

De school heeft haar kwaliteitszorg onvoldoende systematisch en planmatig ingericht. De school moet op basis van geobjectiveerde gegevens concrete (onderwijsinhoudelijke) doelen opstellen en vervolgens deze planmatig uitwerken. In deze plannen moet de school aangeven hoe ze aan de doelen gaat werken, wie verantwoordelijk is en hoe ze gaat evalueren. Ook is het belangrijk dat de school dit alles goed borgt zodat afspraken en werkwijzen transparant en overdraagbaar zijn. Daarnaast moet de school de toetsgegevens die zij heeft van de leerlingen scherper analyseren en op basis hiervan het

onderwijs afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Vervolg

De Taaltoekel krijgt in principe over vier jaar opnieuw een kwaliteitsonderzoek.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het onderzoek	5
2.	Uitgangssituatie en conclusie	6
3.	Resultaten onderzoek	9
4.	Reactie bestuur en school	13

1. Opzet van het onderzoek

De inspectie van het onderwijs onderzoekt Nederlandse scholen in het buitenland in principe eens in de vier jaar.

Werkwijze

Wij toetsen de onderwijspraktijk van de school aan de standaarden uit het onderzoekskader 2019 voor het toezicht op de Nederlandse scholen in het buitenland.

Standaard	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
Schoolklimaat	
SK2 Pedagogisch klimaat	•
Onderwijsresultaten	
OR1 Resultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten: we hebben lessen bezocht, documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met leerlingen, ouders, leraren, schoolleiders en bestuur. Ook hebben we een gesprek gevoerd op de Nederlandse ambassade met onder andere de plaatsvervangend Nederlandse ambassadeur. In dit gesprek ging het voornamelijk over de samenwerking tussen ambassade en school en het belang van het Nederlandse onderwijs.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Bevindingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** Goed
- V** Voldoende
- O** Onvoldoende
- K** Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie

2 . Uitgangssituatie en conclusie

In dit hoofdstuk geven we de uitgangssituatie, de conclusie en het vervolg weer van het onderzoek bij NTC De Taaltoekel, Addis Abeba, Ethiopië.

Uitgangssituatie

De Taaltoekel biedt sinds 1987 onderwijs in de Nederlandse taal en cultuur (ntc) aan voor het primair onderwijs en sinds 2006 voor het voortgezet onderwijs. Op dit moment volgen in totaal 56 leerlingen de naschoolse ntc-lessen, van wie 44 in het po en vijf in het vo. Daarnaast biedt De Taaltoekel elke ochtend peuteronderwijs aan zeven kinderen. Vrijwel alle peuters stromen daarna door naar groep 1. Het leerlingenaantal is de laatste jaren - ondanks de pandemie en de onrustige politieke situatie in Ethiopië - redelijk stabiel gebleven.

Het team bestaat uit vier leraren (inclusief de schoolleider) van wie er één bevoegd is, daarnaast zijn er twee onderwijsassistenten aan de school verbonden. De huidige schoolleider is de bevoegde leraar, zij stopt echter na het inspectiebezoek. De nieuwe schoolleider die per 1 april 2023 start is nog niet bevoegd, dat betekent dat er dan geen bevoegde leraar meer aan de school verbonden is terwijl dat wel een belangrijke voorwaarde is om de subsidie te kunnen ontvangen. Momenteel staat er een vacature uit voor een bevoegde leraar, dit heeft tot op heden echter nog niets concreets opgeleverd. De nieuwe schoolleider start in juli 2023 met het bekwaamheidsstraject van de Stichting NOB en zal worden gecoacht door een coach ter plaatse die bevoegd is voor het basisonderwijs. Hiermee is voor het komende schooljaar aan de bevoegdheidseisen voldaan.

De lessen worden op maandag en woensdag na schooltijd gegeven op een locatie op het terrein van de Nederlandse ambassade. Naast deze lessen organiseert de school ook elk jaar een aantal cultuurdagen en een themaweekend.

De leerlingen op De Taaltoekel volgen allemaal dagonderwijs op verschillende internationale scholen. Verder komen sommige leerlingen uit gezinnen met twee Nederlandstalige ouders en andere uit meertalige gezinnen. Doordat alle leerlingen op internationale scholen zitten worden zij sowieso meertalig opgevoed. De school heeft momenteel ongeveer 10 % leerlingen met een Vlaamse achtergrond.

De Taaltoekel geeft les aan zogenaamde R1-leerlingen (zelfde niveau als leeftijdsgenoten in Nederland) en R2-leerlingen (maximale achterstand van twee jaar). Momenteel zijn verreweg de meeste leerlingen R1-leerlingen.

Het bestuur is volledig nieuw sinds het vorige inspectiebezoek en bestaat uit vijf leden. Het bestuur ontwikkelt zich steeds meer richting een toezichhoudend en beleidsbepalend bestuur, dat wil zeggen dat

het de kaders stelt (vooral financieel en organisatorisch). De schoolleider leidt de dagelijkse gang van zaken, zij is verantwoordelijk voor de onderwijsinhoudelijke kwaliteit en verantwoordt zich hierover aan het bestuur.

De kwaliteit van het onderwijs op De Taaltoekel is voldoende.

Conclusie

Het onderwijs op De Taaltoekel is van voldoende niveau. De standaard Pedagogisch Klimaat (SK2) hebben we als Goed gewaardeerd, de standaard Kwaliteitszorg (KA1) is Onvoldoende (hiervoor krijgt het bestuur een herstelopdracht). De standaard Onderwijsresultaten (OR1) is niet te beoordelen. De overige standaarden zijn Voldoende, bij de standaard Zicht op ontwikkeling (OP2) geven wij echter wel een herstelopdracht.

Ondanks dat het onderwijs als geheel van voldoende niveau is, is er toch noodzaak tot verbetering. Het gaat dan ten eerste om het verbeteren van de kwaliteitszorg door voldoende geobjectiveerde gegevens over de eigen kwaliteit op te halen. Vervolgens deze in samenhang te analyseren, op basis hiervan concrete (onderwijsinhoudelijke) doelen te formuleren, deze planmatig te implementeren, te evalueren en stevig te borgen. Het helder en overdraagbaar vastleggen van afspraken en werkwijzen is hierbij ook van belang. Daarnaast moet de school zich versterken door de toetsgegevens die de school van de leerlingen heeft scherp te analyseren en te gebruiken om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Afspraken over vervolgtoezicht

De inspectie heeft de kwaliteit van het onderwijs op De Taaltoekel onderzocht. Op basis van onze bevindingen, hebben wij enkele herstelopdrachten gegeven. Wij hebben met het bestuur afgesproken dat het bestuur binnen de genoemde termijnen zorgt voor het herstel van de hieronder genoemde tekortkomingen.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
School		
<p>Kwaliteitszorg (KA1) is Onvoldoende De school werkt nog onvoldoende cyclisch, doelgericht en planmatig aan de verbetering van de kwaliteit. Ook de evaluatie en borging van de kwaliteit zijn nog onvoldoende.</p>	<p>De school moet meer geobjectiveerde gegevens over haar onderwijskwaliteit gaan ophalen, deze vervolgens in samenhang analyseren en op basis hiervan verbeteracties formuleren, implementeren, evalueren en borgen. Het bestuur stuurt uiterlijk in september 2023 een concreet plan van aanpak (kan ook het jaarplan zijn) waaruit blijkt waarop doelen wat betreft schoolontwikkeling zijn gebaseerd. Verder bevat dit plan hoe, door wie en met welk tijdspad er aan de gestelde doelen gewerkt gaat worden. En hoe en wanneer de school deze gestelde doelen gaat evalueren en borgen.</p>	<p>Als aan de herstelopdracht is voldaan beoordelen wij tijdens ons volgende bezoek of deze tekortkoming is opgeheven.</p>
<p>De standaard Zicht op ontwikkeling (OP2) is voldoende maar met een herstelopdracht.</p>	<p>De school moet voor het primair onderwijs de methode-onafhankelijke toetsen scherper analyseren om zodoende het onderwijs beter af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het bestuur stuurt uiterlijk in juni 2023 een analyse van de meest recente methode-onafhankelijke toetsen en geeft daarbij aan tot welke concrete aanpak dit heeft geleid.</p>	<p>Tijdens ons volgende bezoek beoordelen we of deze tekortkoming is opgeheven.</p>

3. Resultaten onderzoek

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Het aanbod is Voldoende

Deze standaard waarden wij als Voldoende. De school beschikt over een aanbod dat voldoet aan de kerndoelen (po) en de eindtermen (vo) en toewerkt naar de referentieniveaus Taal. De school gebruikt voor alle groepen eigentijdse methodes. Daarnaast heeft de school een leerstofjaarplanning voor elke groep die vervolgens is uitgewerkt in de wekelijkse lesopzetten. Verder heeft de school een aanbod op het gebied van de Nederlandse en Belgische cultuur. Ook is er sprake van een doorgaande lijn tussen het peuter- en het kleuteraanbod. De school kan zich nog verbeteren door vast te leggen welke - doelgerichte en beredeneerde - keuzes zij maakt in de lesstof.

Ontwikkeling van de leerlingen is in beeld

De standaard Zicht op ontwikkeling is Voldoende maar we geven wel voor een deel van de standaard een herstelopdracht. De leraren houden in het primair onderwijs met behulp van methode-onafhankelijke en methodegebonden toetsen, observaties en leerlingenwerk zicht op de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen. Ook volgt de school de ontwikkeling van de kleuters middels een observatie-instrument. De leraren moeten echter vooral de vooruitgang op de methode-onafhankelijke toetsen per leerling (de zogenaamde leerwinst) scherper gaan analyseren. En daarna op basis van deze analyse concrete en ambitieuze doelen per (groepje) leerling(en) formuleren en deze vervolgens vertalen naar een passende aanpak. Hiervoor krijgt het bestuur een herstelopdracht (zie tabel in hoofdstuk 2). De school kan ook de leerlingen meer betrekken bij hun eigen ontwikkeling, bijvoorbeeld door gezamenlijk hun doelen en voortgang daarop te bespreken.

Voor het voortgezet onderwijs maakt de school gebruik van de methodegebonden toetsen. De school maakt echter geen gebruik van landelijk genormeerde toetsen voor de leerlingen. Deze zijn in het voortgezet ntc-onderwijs ook niet verplicht, maar kunnen wel in de eerste drie leerjaren van het voortgezet onderwijs een goede vergelijking met het taalniveau van leerlingen in Nederland bieden. Het is immers ook voor de vo-leerlingen belangrijk dat inzichtelijk is waar ze staan ten opzichte van hun leeftijdsgenoten. Zeker als er sprake is van mogelijke terugkeer naar Nederland of België.

Het lesgeven is van voldoende kwaliteit

Deze standaard is van Voldoende niveau. De lessen zijn goed voorbereid en kenmerken zich over het algemeen door een duidelijke uitleg van de leraren en een actieve leerhouding van de leerlingen. Wel zien we verschillen tussen leraren in bijvoorbeeld het klassenmanagement, het doelgericht werken en het gebruik van activerende werkvormen. Tijdens de lessen is zichtbaar dat de leraren een duidelijke focus hebben op de ontwikkeling van de woordenschat. Een effectieve woordenschatdidactiek (de wijze waarop je nieuwe woorden aanbiedt) is echter niet bekend / zichtbaar. Het is dus belangrijk een doorgaande lijn onder andere wat betreft didactische aanpak, klassenmanagement, woordenschatdidactiek en werkvormen gericht op samenwerken op te zetten.

3.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	O	K	V	G
SKz Pedagogisch klimaat				2

Pedagogisch klimaat draagt bij aan de focus op leren

Deze standaard geven wij de waardering Goed. Door de respectvolle pedagogische aanpak van de leraren verlopen de lessen in een prettige en veilige sfeer. Hierdoor heerst er een goed werkklimaat waarin de leerlingen zich kunnen focussen op het leren. Het schoolklimaat is ondersteunend voor zowel de cognitieve als de sociale ontwikkeling. De omgang tussen de leraren en de leerlingen en tussen de leerlingen onderling is duidelijk en respectvol. De ouders en leerlingen met wie wij hebben gesproken bevestigen dit beeld.

3.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten				

Onderwijsresultaten zijn niet te beoordelen

We beoordelen de standaard Onderwijsresultaten (resultaten aan het einde van het primair en het voortgezet onderwijs) niet omdat er te weinig gegevens zijn, gezien het geringe aantal leerlingen in zowel het primair als het voortgezet onderwijs, om een oordeel op te baseren.

Ondanks dat we in het primair onderwijs geen oordeel uitspreken over de tussentijdse toetsen kijken we wel naar een eventuele vooruitgang

op deze toetsen. We kunnen daar op De Taaltoekel echter geen uitspraken over doen omdat van de afgelopen drie leerjaren niet alle toetsgegevens beschikbaar zijn, waardoor de vooruitgang niet te bepalen is.

In het voortgezet onderwijs werkt de school toe naar verschillende niveaus van het CNaVT-examen. De laatste jaren zijn de beide leerlingen die deelgenomen hebben aan deze examens hiervoor geslaagd op C1-niveau (Educatief Professioneel).

3.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

De kwaliteitszorg is onvoldoende cyclisch en planmatig

De standaard kwaliteitszorg is Onvoldoende. Het is onduidelijk welke concrete (onderwijsinhoudelijke) doelen de school met het Nederlandse onderwijs wil halen en hoe het bestuur de kwaliteit bewaakt en bevordert. Er is dus geen sprake van een functionerend (cyclisch en planmatig) stelsel voor kwaliteitszorg.

De school haalt weliswaar geobjectiveerde gegevens op om zicht te krijgen op de onderwijskwaliteit, onder andere door middel van het afnemen van een leerling- en ouderenquête, maar heeft daarmee nog geen compleet zicht op de gehele onderwijskwaliteit. De school analyseert de leerresultaten namelijk niet op schoolniveau en ook het zicht op het gehele onderwijsproces ontbreekt nog. De school werkt wel aan verbeterpunten maar deze worden ad hoc geformuleerd en zijn niet ingebed in een cyclisch en planmatig systeem waarbij helder is aan welke doelen de school werkt, welke prioritering en tijdslijn zij hanteert, wanneer en op welke wijze zij evalueert en hoe dit alles geborgd wordt. Ook is moeilijk vindbaar tot welke afspraken of werkwijzen deze verbeteracties geleid hebben. Hiervoor krijgt het bestuur een herstelopdracht (zie tabel in hoofdstuk 2).

Het bestuur is zich bewust van het feit dat de kwaliteitszorg aandacht behoeft. Ook is helder dat - in zake de borging van de kwaliteit - het vastleggen van afspraken en werkwijzen een belangrijk aspect is, zowel op organisatorisch als op onderwijsinhoudelijk niveau.

Positief is dat het bestuur aangeeft dat de school financieel gezond is en ruim voldoende reserves heeft om investeringen te doen ten behoeve van de onderwijskwaliteit (zoals bijvoorbeeld de bouw van

een nieuw lokaal en de professionalisering van leraren) en eventuele financiële tegenvallers kan opvangen. Het bestuur verantwoordt zich tijdens de jaarlijkse algemene ledenvergadering aan de ouders ten aanzien van de financiën. Ook laat de school de financiën door een kascommissie controleren.

Kwaliteitscultuur is op orde

De standaard kwaliteitscultuur is Voldoende. Zowel het bestuur als de schoolleider en de leraren zijn enthousiast en betrokken en willen graag werken aan de verbetering van de onderwijskwaliteit. De verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen bestuur, schoolleider en leraren is voor alle betrokkenen duidelijk en is ook vastgelegd. De leraren geven aan zich graag te willen ontwikkelen en open te staan voor feedback. Het bestuur faciliteert daarnaast ook andere professionalisering. Zo nemen jaarlijks de meeste leraren deel aan het professionaliseringsaanbod van de Stichting NOB. Ook is er voor onbevoegde leraren de mogelijkheid het bekwaamheidsstraject van de Stichting NOB te gaan volgen, dit wordt door het bestuur gefaciliteerd.

Ouders zijn geïnformeerd

De standaard verantwoording en dialoog waarden we als Voldoende. De school verantwoordt zich in voldoende mate naar de ouders over het onderwijs. Dit geldt zowel voor de ontwikkeling van hun kind(eren) als over de ontwikkeling van De Taaltoekel. De school communiceert actief met de ouders tijdens formele momenten zoals de rapportgesprekken en de algemene ledenvergadering maar ook tijdens informele momenten. Uit het gesprek dat wij met een aantal ouders voerden blijkt dat zij tevreden zijn over de benaderbaarheid van de leraren, de schoolleider en het bestuur. Ook hebben ze vertrouwen in de school en zijn ze blij met het Nederlandse onderwijs aan hun kinderen.

4. Reactie bestuur en school

Het bestuur herkent zich in de bevindingen van de inspectie en trekt hieruit conclusies voor het bestuursbeleid om de onderwijskwaliteit op De Taaltoekel te waarborgen en verder te versterken.

Het bestuur van de Taaltoekel gaat een start maken met de herstelopdrachten die ontvangen zijn naar aanleiding van dit rapport.

1. **Kwaliteitszorg (KA1)**

De school werkt nog onvoldoende cyclisch, doelgericht en planmatig aan de verbetering van de kwaliteit. Ook de evaluatie en borging van de kwaliteit zijn nog onvoldoende.

Het bestuur van de Taaltoekel in Addis Ababa stelt het volgende voor:

- **Mei 2023** – Beleidsreactie Onderwijsinspectie
- **Eind Mei 2023** – ALV heeft dit op de agenda en er wordt een werkgroep gevormd die het Jaarplan opstelt met aandacht voor de verbeterpunten die in het rapport zijn benoemd e.g. cyclisch en planmatig werken waarbij heldere doelen zijn geformuleerd en prioriteit is aangegeven.
- **September 2023** – Jaarplan (of een concreet plan van aanpak) – dit plan bevat hoe, door wie en met welk tijdsplan er aan de gestelde doelen gewerkt gaat worden. En hoe en wanneer de school deze gestelde doelen gaat evalueren en borgen.
- Vaste evaluatiemomenten organisatorisch alsook onderwijsinhoudelijk per jaar op gemaakte afspraken in het jaarplan – resultaten in de ALV gepresenteerd.
- Formuleren doelen per jaar (wie, wat, waar, wanneer en hoe) – in de ALV voor akkoord bij de leden in samenhang met het meerjarenplan.
- Het jaarplan en meerjarenplan zullen onlosmakelijk met elkaar verbonden worden – waarbij de visie van de Taaltoekel in Addis Ababa beter tot uitdrukking komt.

2. De standaard **Zicht op ontwikkeling (OP2)** is voldoende maar met een herstelopdracht.

Het bestuur stuurt uiterlijk in juni 2023 een analyse van de meest recente methode-onafhankelijke toetsen en geeft daarbij aan tot welke concrete aanpak dit heeft geleid.

We zijn de inspectie zeer erkentelijk voor de gemaakte suggesties voor verbetering van onze school en hopen eventueel nog een beroep te kunnen doen op uw intensieve kennis van NOB-scholen, die ten goede kan komen aan onze school.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

